

Bölüm 17

PEDİATRİK ONKOLOJİ HASTASINDA BESLENME

Duygu ÖZKORUCU YILDIRGAN¹

Beslenme; organizmanın fonksiyonlarını yerine getirmesi ve sağlıklı yaşam sürdürmesi için öncelikli gereksinimdir. Yeterli beslenme; sağlığı korumada, hastalıklardan korunmada ve hastalıkların tedavisinde önemlidir. Hastalık hallerinde beslenme eksikliğine daha duyarlı hale gelen organizmada farklı sağlık sorunları baş göstermektedir (1).

BESLENMENİN ÖNEMİ

Günümüzde pediatrik onkoloji hastalarında, kanserin tedavi başarısının artmış olması ve buna bağlı olarak beklenen yaşam süresinin uzaması, bu hastalarda yaşam kalitesine odaklanmayı gerekli kılmaktadır (2,3). Bu durum; çocuk ve ailesinin hayat kalitesinin artırılması, ailenin uzun süreli ve yaşamsal önemi olan bir hastalıkla mücadelesinin desteklenmesi, tedavinin akut ve ileri dönem yan etkilerinin önlenmesi ile hemşirelik hizmetlerine odaklanma gerekliliklerini de beraberinde getirmiştir. Üzerinde durulması gereken basamaklardan biri de kanserli çocuğun uygun ve dengeli beslenmesidir. Çünkü yeterli ve dengeli beslenme, pediatrik onkolojik hastalıklarda uygulanacak tedavi başarısı ve prognoz açısından önemlidir (3-5).

Pediatrik onkoloji hastalarında yetersiz beslenmenin morbidite ve mortalite oranlarını artırıyor olduğu bilinmektedir. Morbidite ve mortaliteye negatif katkıda bulunan bu faktörler; ilaç etkinliğinde azalma, tedaviye toleransın azalması, tedavi süresinin uzaması, tedavi sırasında enfeksiyonlara artmış duyarlılık, hasta ve ailesinin yaşadığı moral kaybı, iyileşme süresinin uzaması, büyüme gelişme geriliği ve kilo kaybı şeklinde sıralanabilir (6-9). Kanser tedavisinin başarısının artırılması ile hastalığın kendisi ve uygulanan tedavilerden kaynaklanan komplikasyonların azaltılması, çocuğun hastanede ve evde yeterli ve dengeli beslenebiliyor

1 Uzman Doktor Erzurum BEAH Çocuk Hematoloji ve Onkoloji Kliniği duyguozkorucu@gmail.com

KAYNAKLAR

1. Kanserli çocuklarda beslenme durumunun değerlendirilmesi, tıpta uzmanlık tezi. Dr. Tarık Yıldırım. İstanbul 2004. T.C. Sağlık Bakanlığı Dr. Lütfi Kırdar Kartal Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği
2. Kutluk T. Çocukluk çağı kanserlerinin epidemiyolojisi. Klinik Gelişim, 2007;20:5-12.
3. Taş F, Yılmaz HB. Pediatrik onkoloji hastalarında yaşam kalitesi kavramı. Türk Onkoloji Dergisi, 2008;23:104-7
4. James SR, Nelson KA, Ashwill JW. Nursing care of children: Principles and practice, Chine, Elsevier Saunders, 2013:596-611.
5. Linder LA. Developmental diversity in symptom research involving children and adolescents with cancer. J Pediatr Nurs, 2008;23:296-309.
6. Muhsiroğlu Ö. Beslenme ve kanser, Gülhane Askeri Tıp Akademisi Komutanlığı Tıbbi Onkoloji Bilim Dalı, Ankara, Gata Basımevi, 2007;17-25.
7. Korkmaz A, Arslan F, Uzun S. Hastanede sağlığı geliştirme uygulamaları: Hasta çocukların beslenme durumlarının incelenmesi. TAF Preventive Medicine Bulletin, 2008;7:323-32.
8. Argiles JM. Cancer-associated malnutrition. Eur J Oncol Nurs, 2005;9:39-50.
9. Brinksma A, Huizinga G, Sulkers E, et al. Malnutrition in childhood cancer patients: A review on its prevalence and possible causes. Crit Rev Oncol Hematol, 2012;83:249-75.
10. Selwood K, Ward E, Gibson F. Assessment and management of nutritional challenges in children's cancer care: A survey of current practice in the United Kingdom. Eur J Oncol Nurs, 2010;14:439-46.
11. Christensen ML. Techniques and guidelines for nutritional support. Pachedly C. Neoplastic Diseases of Childhood 1994; 74: 1411-1427.
12. Groben JJ. The Child with Cancer. In: Hockenberry MJ, Wilson D (eds). Wong's nursing care of infants and children, 9th ed. America, Elsevier Saunders, 2011;1461-17.
13. Ruland CM, Hamilton GA Schjødt-Osmo B. "The complexity of symptoms and problems experienced in children with cancer: a review of the literature. J Pain Symptom Manage, 2009;37:403-18.
14. Srivastava R, Pushpam D, Dhawan D, Bakhshi S. Indicators of malnutrition in children with cancer: a study of 690 patients from a tertiary care cancer center. Indian J Cancer, 2015;52:199-201.
15. Reilly JJ, Weir J, McColl JH, Gibson BES. Prevalence of protein-energy malnutrition at diagnosis in children with acute lymphoblastic leukemia. J Pediatr Gastro-enterol Nutr, 1999; 29:194-197.
16. Kurugöl Z, Egemen A, Çetingül N, Kavaklı K, Nişli G, Öztop S. Early determination of nutritional problems in pediatric cancer patients. Turk J Pediatr, 1997;39:325-34.
17. Damasco-Ávila E, Velasco-Hidalgo L, Zapata-Tarrés M. Feeding difficulties and eating disorders in pediatric patients with cancer. Bol Med Hosp Infant Mex. 2019;76(3):113-119, doi:10.24875/BMHIM.19000072.
18. Joffe L, Dwyer S, Glade Bender JL. Nutritional status and clinical outcomes in pediatric patients with solid tumors: A systematic review of the literature. Semin Oncol. 2019 Feb;46(1):48-56, doi:10.1053/j.seminoncol.2018.11.005
19. Ladas EJ, Orjuela M, Stevenson K. Fluctuations in dietary intake during treatment for childhood leukemia: A report from the DALLT cohort Clin Nutr. 2019 Jan 3. pii: S0261-5614(18)32589-5, doi:10.1016/j.clnu.2018.12.021.
20. Kenndy DD, Tucker KL, Ladas ED. Low intakes are associated with increases in adverse effects of chemotherapy in children with acute lymphoblastic leukemia. Am J Clin Nutr, 2004;79:1029-36.
21. Schoeman J. Nutritional assessment and intervention in a pediatric oncology unit. Indian J Cancer 2015; 52: 186-190, doi:10.4103/0019-509X.175832.
22. Özkan A. (2009). Pediatrik Onkoloji. (1). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri, ISBN:978-975-420-663-0.

23. Torun B, Chew F. Protein –Energy Malnutrition. In: Shils ME, et al (eds). Modern nutrition in health and disease. Lea and Febiger, Philadelphia, 1994:812-839.
24. Tan SY, Poh BK, Nadrah MH, et al. Nutritional status and dietary intake of children with acute leukaemia during induction or consolidation chemotherapy. *J Hum Nutr Diet*, 2013;26(suppl 1):23–33
25. Blackburn GL, Harvey KB. Nutrition in surgical patients, in Hardy JD (ed): *Surgery, Basic Principles and Practice* (2d ed). New York, Lippincott, 1988.
26. Saner G. Beslenme durumunun değerlendirilmesi. *Pediyatri*, Neyzi O, Ertuğrul T, 3. baskı, Nobel Tıp Kitabevi, İstanbul, 2002;204-209.
27. Blackburn GL, Apovian CM, Bothe A. Nutritional factors in cancer. *Medical Oncology*. Second edition, 1993;56:1149-1172.
28. Sala A, Rossi E, Antillon F, Molina AL, Maselli T, Bonilla M, Hernandez A, Ortiz R, Pacheco C, Nieves R, Navarrete M, Barrantes M, Pencharz P, Valsecchi M, Barr R. Nutritional status at diagnosis is related to clinical outcomes in children and adolescents with cancer: A perspective from Central America. *Eur J Cancer*, 2012;48:243-52.
29. Antillon F, Rossi E, Molina AL, et al. Nutritional status of children during treatment for acute lymphoblastic leukaemia in Guatemala. *Paediatric blood & cancer*. 2013;60(6):911-915.
30. Yarış N, Büyükpamukçu M. Tümörlü hastalarda beslenme. *Katkı dergisi* 1996:419-31.
31. Han-Markey T. Nutritional considerations in pediatric oncology. *Semin Oncol Nurs*, 2000;16:146-51.
32. Cuvelier GD, Baker TJ, Peddie EF, et al. A randomized, double-blind, placebo-controlled clinical trial of megestrol acetate as an appetite stimulant in children with weight loss due to cancer and/or cancer therapy. *Pediatr Blood Cancer*, 2014; 61:672.
33. Erdem AY, Emir S, Demir HA. Kanserli çocuklarda iştah uyarıcı olarak siproheptadin kullanımı. *Güncel Pediyatri Dergisi*, 2012(2):63-66, doi:10.4274/jcp.18189
34. Karaman N, Sarı N, İlhan İ. Pediyatrik Onkoloji Hastalarında Kemoterapiye Bağlı Tat ve Koku Değişiklikleri. *Türk Onkoloji Dergisi*, 2013; 28(3):101-104.
35. Öztürk Ş, Şen H, Akyüz C. Yatarak Kemoterapi Alan Pediyatrik Onkoloji Hastalarında Oral Mukozit Gelişiminin Beslenmeye Etkisi. *Bes Diy Derg* 2018;46/21:125-25, doi: 10.33076/2018.BDD.297
36. Worthington HV, Clarkson JE, Bryan G, et al. Interventions for preventing oral mucositis for patients with cancer receiving treatment. *Cochrane Database Syst Rev*. 2011;13 Apr (4):CD000978.
37. Kuiken NS, Rings EH, Tissing WJ. Risk analysis, diagnosis and management of gastrointestinal mucositis in pediatric cancer patients. *Crit Rev Oncol Hematol*, 2015;94:87–97.
38. Aydın B, Yalçın B. Kanserli çocuk hastalarda ağız bakımı. G. Kale (Ed.). *Katkı Pediyatri Dergisi Onkolojide Destek Tedavileri*. Ankara:Alp Ofset Matbaacılık; 2005:41-53.
39. Devecioğlu E, Gökçay G, Karaman S. Çocuk Sağlığı İzleminde Kanserden Sağ Kalanlar. *Çocuk Dergisi* 14(4):143-147, 2014, doi:10.5222/j.child.2014.143.

